

MAGYAR NYELV

a 8. évfolyamosok számára

MNy1

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2016. január 16.

**A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra
a megadott pontszámok adhatók.**

**A pontszámok részekre bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.
A helyesírási és/vagy másolási hibákat javítjuk, de csak akkor vonunk le miattuk
pontot, ha arra a javítási-értékelési útmutatóban erre külön utalás van.**

1. a)	mély hangrendű	magas hangrendű	<i>1 pont</i>
		dörömböl	
		tömpe	
	család vagy csalód vagy csalog		

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a szó megléte egynyelvű szótárral igazolható.

2. a) (inába) száll a bátorsága = C *4 pont*
 (arcizma) se(m) rándul vagy se(m) rezdül = A
 feni (a fogát valamire) = D
 (a haja szála) se(m) görbül = B

Minden helyesen kitöltött kifejezés a megfelelő betűjellel 1 pont. Ha csak a kiegészítés vagy a betűjel helyes, a válasz nem fogadható el.

A kiegészítések csak akkor fogadhatók el, ha a helyes válaszok mellett nincs helytelen.

A válaszok akkor is elfogadhatók, ha a tanuló az igéket nem szótári alakjukban adja meg (tehát más időben, módban, számban, személyben), de a toldalékolás helyes (pl.: a haja szála se görbült).

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral vagy szakirodalommal igazolható.

- b) svéd, török, francia *3 pont*

Minden helyes válasz 1 pont.

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral igazolható.

3. a) *A göröggel szó halmazába tartozik: göröghöz, görögön, görögöt, görögre* *5 pont*

A görögve szó halmazába tartozik: görgött, görögjön, görögne, görögtök

A metszetbe tartozik: görögnek

A görögnek szó helyes beírása: 1 pont

A többi szó esetében: 8 helyes válasz: 4 pont

6-7 helyes válasz: 3 pont

4-5 helyes válasz: 2 pont

2-3 helyes válasz: 1 pont

0-1 helyes válasz: 0 pont

4. a) *A megoldás akkor fogadható el, ha a tanuló utal a „több ízben” kifejezés kettős értelmére:* *2 pont*

– a (sokféle alakú, összetételű) tésztákat **többféle ízben** is el lehet készíteni, mindig finom lesz a végeredmény

– **többször is** (több alkalommal is) bizonyított, azaz elnyerte a vásárlók tetszését

Ha mindkét kiemelt kifejezés vagy annak tartalmával megegyező megfogalmazás szerepel a válaszban: 2 pont

Ha csak az egyik helyes: 1 pont

Egyik sem vagy teljesen téves értelmezés: 0 pont

5. Minden hibátlan válasz 2 pont, az 1 hibát tartalmazó mondatok jelöléséért 1 pont adható.

a)	Jöjjön és löjjön!	0 pont	2 pont
	Jöjjön és lőjön!	2 pont	
	Jöjjön és löjjön!	1 pont	
b)	Félix-szel küld el a levelet, ne postázd!	0 pont	2 pont
	Félixxel küldd el a levelet, ne postázd!	1 pont	
	Félixszel küldd el a levelet, ne postázd!	2 pont	
c)	A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.	2 pont	2 pont
	A lapájon néhány szegfű tűnt elő a fűből.	0 pont	
	A lapályon néhány szegfű tűnt elő a fűből.	1 pont	

Nem adható pont, ha egy csoporton belül több mondatot is megjelölt a tanuló.

6. a)	köznyelvi	(nő)	(férfi)	2 pont
	régies	nénémasszony	urambátyám	
	gyermeknyelvi	néni	bácsi	
	közvetlen, bizalmas	nőci	pasi	
	választékos, hivatalos	hölgy	úr	

Hibátlan megoldás: 2 pont

1-2 hiba: 1 pont

2-nél több hiba: 0 pont

Az üresen hagyott rovatok a javításnál hibának számítanak.

7. A válaszokat akkor lehet elfogadni, ha a tagadószó a megfelelő helyen áll, és minden megadott szó szerepel a megoldásban, tehát:

- a) A „**nem egyedül**” szókapcsolat nem választható el, de a többi szó szórendje nem kötött. 1 pont
 Jó megoldások például: **Nem egyedül** megy Marci Győrbe vagy Marci **nem egyedül** megy Győrbe vagy Marci Győrbe **nem egyedül** megy vagy Győrbe Marci **nem egyedül** megy vagy Győrbe **nem egyedül** megy Marci
- b) A „**nem Győrbe**” szókapcsolat sorrendje kötött. 1 pont
 Például: **Nem Győrbe** megy egyedül Marci vagy Egyedül **nem Győrbe** megy Marci vagy **Nem Győrbe** megy Marci egyedül
- c) A „**nem Marci megy**” kötött szórendű. 1 pont
 Például: **Nem Marci megy** egyedül Győrbe vagy **Nem Marci megy** Győrbe egyedül vagy Győrbe **nem Marci megy** egyedül vagy Egyedül **nem Marci megy** Győrbe vagy Győrbe egyedül **nem Marci megy** vagy Egyedül Győrbe **nem Marci megy**

8. a) *Aláhúzva (és más nem): C* 1 pont
Amennyiben aláhúzás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a tanuló (pl. karikázást), azt el kell fogadni!
- b) *néni, nő, hölgy* 1 pont
A pont csak akkor adható meg, ha a tanuló mindhárom szót megtalálta, és nem írt rossz példát.
- c) *(teljes) metafora* 1 pont
- d) *Bekarikázva (és más nem): A* 1 pont
Amennyiben bekarikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a tanuló (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni!

9. a) *Lehetséges válaszok:* 2 pont

nézőpont	a példák betűjele
az állaté vagy a cicáé vagy Poci macskáé	B C
az emberé vagy a gazdié vagy a gazdi gyerekéé	A

Minden helyesen kitöltött sor 1 pont.

Minden egyéb, de tartalmában helyes megfogalmazás elfogadható.

- b) *Két példa az alábbiakból:* 1 pont
 megajándékozza a gazdit, (vacsorakor) székre ül, az asztról szeretne enni, hallgatja az esti mesét, kedvenc könyve van, beül a fürdőkádba, újságot „olvas”, (hallgat és) hűmmög (magában)
A pont akkor adható meg, ha mindkét válaszelem helyes.
Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
- c) *sminkeli magát vagy szépítkezik vagy kifesti magát vagy parfümözi magát* 1 pont
Más, tartalmában helyes válasz is elfogadható.
- d) *Rumini: patkány és/vagy egér (nem fogadható el csak az állat szó megoldásként!)* 1 pont
Tollas Csipogó: madár (vagy ennek szinonimái) vagy megnevezve a madár (pl. csirke, tyúk, liba, kacska, stb. vagy rigó, veréb, galamb, stb.); (nem fogadható el csak az állat vagy csak a háziállat szó megoldásként)
Marci: ember vagy gyerek vagy embergyerek vagy fiú
A megoldás csak akkor fogadható el, ha mindhárom eleme helyes.
A válaszokat tárgyragos alakjukban is el kell fogadni.
- e) *1. Rumini (története)* 1 pont
2. Kis Nicolas (kalandjai)
3. Harry Potter (története)
A megoldás csak akkor fogadható el, ha mindhárom eleme a helyes sorrendben szerepel.
- f) *hóbort: rigolya* 2 pont
megrázkódtatás: sokk
A válaszok csak akkor fogadhatók el, ha szófajuk megegyezik az eredeti szóéval (tehát nem fogadható el például a „rigolyás” vagy a „rigolyáiknak” szóalak.
Minden helyes válasz 1 pont.

- g) Az állítás a felnőttre vagy az emberre vagy a gazdira vagy a nagyobbik kétlábúra vonatkozik, a zsákmány a hazavitt élelem vagy ennivaló. 2 pont
 Minden helyes válaszelem 1-1 pont.
 Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
10. a) Tartalom 3 pont
 3 pont, ha a fogalmazás megfelel a megadott témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, és a bemutatott 2-2 különböző állítás helytálló.
 2 pont, ha a fogalmazás megfelel a témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, de csak két-három állítása van, illetve fogadható el.
 1 pont, ha a megadott témának megfelel ugyan, de nem hoz állításokat vagy csak egyet a megadott szempontokkal kapcsolatban.
 0 pont, ha nem felel meg a megadott témának, tartalmatlan, semmitmondó a fogalmazás. A pontszám nem függhet a tanuló véleményétől.
- b) A szöveg szerkezete 3 pont
 3 pont, ha a szöveg kerek, egész, lezárt; formailag is tagolt; logikusan szerkesztett. A szöveg eléri a megadott terjedelmet.
 2 pont, ha a fenti szempontok közül valamelyik nem érvényesül maradéktalanul, például hiányzik vagy szervesetlen a befejezés, aránytalan a bevezetés vagy a befejezés.
 1 pont, ha az első pontban megadottak közül kettő nem teljesül.
 0 pont, ha szövegnek nem minősíthető, összefüggéstelen mondathalmaz a fogalmazás.
- c) Stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, nyelvhelyességi szempontból kifogástalan. 1 pont
- d) Helyesírás 2 pont
 2 pont: legfeljebb 2 központosági hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
 1 pont: egy-két ékezet hiánya, egy magánhangzó időtartamának tévesztése és legfeljebb 3–5 központosági hiba. Legfeljebb egy hiba az egybeírás-különírás terén, de súlyos hibának számít az igekötős igék, a névutós névszók és a tagadószó helytelen írása, tehát ilyen hiba esetén nem adható pont.
 A felsoroltaknál több és/vagy súlyosabb hiba esetén 0 pont.
- e) Küllalak, íráskép 1 pont
 1 pont adható, ha a dolgozat küllalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatóak, az ékezethasználát egyértelmű, nem használja a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.
 Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználát, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.
- c)–e) Ha a terjedelem rövidege miatt egyes szempontok nem ítélték meg, akkor azokra nem jár pont.